

Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland in de komende jaren (1995 - 1998)

Vogelen ... een hobby met een doel

Onze Vogelwerkgroep is al sinds haar oprichting in 1951 een bloeiende en actieve vereniging, waarbinnen de studie van in het wild levende vogels een belangrijke rol speelt. Voor alle leden is het vogelen een hobby en de vereniging maakt het mogelijk met anderen deze passie te delen. Maar vogelen is meer. Zoals recent in een artikel in de Volkskrant stond: "Wie graag een hobby heeft met een doel, hoeft slechts Vogelbescherming te bellen. Er is altijd een vogelwerkgroep die mensen kan gebruiken". Als bestuur hebben we ons daarom nog eens afgevraagd: wat probeert de vereniging te bereiken en is in haar activiteiten enig verband te onderkennen?

Doelstelling

De vereniging heeft tot doel:

- het beoefenen van de vogelstudie van de in het wild levende vogels, alsmede het verrichten van onderzoek op dit gebied;
- het beschermen van de natuur in het algemeen en de bescherming van in het wild levende vogels in het bijzonder;
- het bevorderen van de kennis der natuur in het algemeen en die van in het wild levende vogels in het bijzonder;

De vereniging is er in de eerste plaats voor haar leden. Het gezamenlijk plezier beleven aan het vogelen is uitgangspunt. Het hoofdstreven van de vereniging is echter gericht op een blijvende verbetering van de leefomgeving van de vogels in de regio. Gerichte vogelstudie en goede kennis van vogels bij de leden is hiervoor noodzakelijk. Succesvolle bescherming leidt bij de actieve leden tot een groter plezier bij het bekijken, genieten of zelfs begrijpen van de vogels. De minder actieve leden moet het een gevoel geven dat zij niet een wetenschappelijke in zichzelf gekeerde studieclub steunen, maar een vereniging die zich in de regio inzet voor de vogels.

Vogels Bekijken

De excursies van de VWG mogen zich meestal verheugen op een grote deelname. De waardering voor het excursieprogramma is dan ook uitzonderlijk hoog onder de leden (>95%). De samenwerking met IVN, KNNV en de Vereniging tot Behoud van de Hek-

slootpolder (Hekslootvereniging) op dit gebied is groot. Een regionale excursie is slechts nu en dan openbaar. Ook de komende jaren wordt hier terughoudend mee omgegaan. Excursies zijn primair voor de leden. In de toekomst dienen meer leden een actieve bijdrage aan de excursiecommissie te leveren, om het hoge niveau en de frequentie op peil te houden.

Vogels Bestuderen

De vogelstudie vindt in de VWG op grote schaal plaats. Deze activiteit geldt al vanaf het begin als de basis van de vereniging, waaraan door de veldwerkcommissie richting wordt gegeven. In de loop van de jaren is in toenemende mate gebruik gemaakt van de methoden die door de Samenwerkende Organisaties voor Vogelonderzoek Nederland (SOVON) zijn aangereikt. Vogelstudie die zo voor het eigen plezier is gestart krijgt hierdoor een systematische aanpak, hetgeen aan de resultaten ervan een grote meerwaarde geeft.

Onder vogelstudie in de VWG moet vooral het verzamelen van gegevens over het vóórkomen (zowel in tijd als ruimte) van in het wild levende vogels in onze regio verstaan worden. Deze vogelstudie wordt momenteel door zo'n 75 leden beoefend. De verzamelde gegevens dienen een belangrijk verenigingsdoel: het beschermen van de vogels, vooral door het beschermen van de leefomgeving van de vogels. Succesvolle natuurbescherming heeft altijd betrouwbare basisgegevens over het vóórkomen van vogels.

In de komende jaren zal dan ook toenemend vanuit de bescherming moeten worden aangegeven waar gericht veldwerk nodig is, zowel wat betreft bedreigde gebieden als wat betreft de ontwikkeling van de vogelstand in natuurontwikkelingsgebieden.

Het organiseren en coördineren van vogelstudie is de belangrijkste taak van de veldwerkcommissie. Gesteld mag worden, gezien de grote aantallen deelnemende leden, dat deze taak al jaren uitstekend verloopt. Continuering hiervan blijft uitgangspunt.

Vogels Beschermen

Het beschermen van vogelsoorten vindt reeds jaren plaats door leden van de VWG en in samenwerking met anderen als de Vereniging Natuur & Landschap Beheer (VNLB) en de Hekslootvereniging. Genoemd kunnen worden:

- nestbescherming weidevogels;
- nestkasten Huiskwaluw en Gierzwaluw;
- nestkasten Kerkuil en Torenvalk;
- bescherming van nesten via specifieke acties, zoals voor blauwe reiger-kolonies, of het tegengaan van capacities in het broedseizoen;
- particuliere grondbezitters interesseren voor vrije-vogel-reservaten van Vogelbescherming. In onze regio zijn inmiddels een viertal reservaten ingesteld;
- behoud van broedgelegenheid Geoorde Fuut in de AWD;
- sluiting van de jacht op elf vogelsoorten;
- actie voor sluiting van de plezierjacht in de AWD.

Het beschermen van soorten mag meer aandacht krijgen in de vereniging. Voor de vogelsoorten is dit van belang en voor veel leden is dit een zeer concrete en directe vorm van handelen. De kennis die hiermee wordt opgedaan is ook uiterst nuttig. In de Avifauna zal aandacht zijn voor een regionale Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten. Dit zal de prioriteiten aangeven van soortbescherming en leden op een spoor zetten. Doordat soortbescherming veel menskracht vergt zal soortbescherming bij voorkeur met gebiedsbescherming worden gecombineerd.

Leefomgeving van de vogels samen beschermen

Gebiedsbescherming door de VWG is een belangrijk gevolg van de overige activiteiten van de vereniging. Zonder goede biotoop voor de vogels is het immers ook slecht vogelen. Dit wordt al jaren onderkend. Reeds in de zestiger jaren deed de natuurbeschermingssecretaris zijn intrede, welke functie in de tachtiger jaren is uitgegroeid tot een volwaardige Natuurbeschermingscommissie.

De samenwerking met andere natuurverenigingen in Zuid-Kennemerland in de Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk (SZKN), is de laatste jaren uitgegroeid tot een hechte samenwerking. De VWG acht deze samenwerking van zeer grote waarde omdat hiermee het streven van de vereniging naar een blijvende verbetering van de leefomgeving voor de vogels een sterker draagvlak krijgt. De VWG zal haar activiteiten m.b.t. gebiedsbescherming vrijwel volledig onder de vlag van SZKN uitvoeren.

Voor de komende jaren vind de VWG het dan ook van het grootste belang om de samenwerking in SZKN verder te versterken en een gezamenlijke planologische visie te ontwikkelen voor de regio voor verdere versterking van bestaande natuur en nieuwe natuurmogelijkheden. De Hekslootvereniging heeft aangetoond dat het zelf actief ontwikkelen van ideeën voor gebiedsverbetering

in plaats van achteraf reageren op bijvoorbeeld overheidplannen tot een grotere mate van succes kan leiden. Om dit te bereiken is voor het natuurbeschermingswerk een toenemende inzet van de leden noodzakelijk.

Wat is er nodig om deze visie op de activiteiten van de VWG daadwerkelijk te bereiken?

Actieve ledenwerving en Werving van actieve leden

Een belangrijke taak voor het bestuur blijft om actieve leden op te sporen en te betrekken bij de activiteiten. Van de meer dan 400 leden zijn momenteel ruim 100 leden actief. Zo'n 75 hiervan verrichten vogelstudie. Het streven is erop gericht dat minimaal 1/3 van de leden actief meedoet bij het bestuderen en beschermen van vogels.

De opvang van nieuwe leden heeft de laatste jaren meer aandacht gekregen. De VWG mag echter niet een naar binnen gericht vereniging zijn. Juist de beschermingsgedachte moet immers breed worden uitgedragen. Externe PR zal daarom weer toenemen, met name gericht op het beschermen.

Externe PR zal ook tot een versterking van het ledenbestand leiden. Deze versterking is nodig om nieuwe actieve leden te krijgen, maar ook om te zorgen voor een sterke achterban die pal staat achter de beschermingsgedachte. Er wordt niet overwogen om een apart donateurschap in te stellen. Er wordt ook geen limiet gesteld bij de groei van het aantal leden. Voorwaarde is wel dat de interne PR gelijke tred houdt bij een groei van het ledenbestand, zodat leden hun weg vinden in de vereniging. De belangrijkste sleutel hierbij is dat leden in staat worden gesteld contacten te leggen en kennis te vergaren (excursies, veldwerkavonden, cursusavonden, contactavonden en lezingen).

Begrip en Kennis vergaren

Vogel- en natuurkennis van de leden is van vitaal belang voor de vereniging en uiteraard ook voor de leden zelf, omdat het genieten van de vogelhobby hierdoor immers wordt vergroot. De cursuscommissie houdt daarom haar belangrijke taak om de basiscursus te organiseren en regelmatig een vervolgcursus te houden. Gestreefd wordt naar een **verdubbeling** van de basiscursus om leden in staat te stellen primaire kennis op te doen. Voorwaarde hiervoor is dat een tweede cursusteam wordt gevormd.

Voor het daadwerkelijk gaan tellen is de behoefte groot om mee te lopen met ervaren tellers. De veldwerkcommissie zet daarom haar jaarlijkse avond voort aan het begin van het broedseizoen, met aan het eind van het seizoen een uitwerkavond, om leden in staat te stellen contacten te leggen met tellers. Niet genoeg kan echter worden benadrukt dat leden **ZELF** initiatief moeten nemen om kennis te vergaren en mee te gaan tellen. **De VWG is en blijft immers een WERKGROEP.**

Voor de bescherming is de noodzaak aanwezig om de (basis)kennis te vergroten. In SZKN-verband zal aangesloten moeten worden bij landelijke cursussen op dit gebied.

Beschrijven en Publiceren

Een belangrijk bindmiddel vormt het beschrijven van de resultaten van het bekijken en bestuderen van vogels mede als uiterst belangrijke aanzet tot het beschermen. De **Fitis** vormt hierbij de schakel bij uitstek. Het hoog houden van de kwaliteit van de artikelen vormt een basis onder de hoofdactiviteiten en is van groot belang voor het bevorderen van de kennis van de leden. Voor het aanscherpen van de ideeën in de vereniging is een vergroting van het aanbod van meer op de discussie gerichte artikelen wenselijk. Met name aanzet voor natuurontwikkeling of soortbescherming leent zich hiervoor.

Naast het beschrijven van resultaten van activiteiten is de **Fitis** ook het communicatiemiddel om de voornemens en activiteiten te presenteren en leden aan te sporen hieraan deel te nemen. In dit kader vallen ook meldingen dat artikelen wat lossers van toon mogen worden, doch dat staat of valt meestal bij de schrijfstijl van de auteurs.

De vereniging heeft momenteel als zeer belangrijke taak dé **Avifauna** het licht te doen zien. Hiervoor is in 1995 en 1996 zeer veel energie nodig. Indien nodig zal deze prioriteit tot een tijdelijk verminderde aandacht voor de overige activiteiten van de VWG leiden.

Als ondersteuning bij deze taak heeft de VWG de Stichting **Avifauna** opgericht. De stichting is echter niet alleen opgezet om de **Avifauna** te publiceren, doch voor vogelpublikaties in het algemeen m.b.t. de regio. Gezien in het licht van de zo belangrijke bescherming zal de Stichting worden gevraagd ook publikaties voor soortbescherming of natuurontwikkeling te bevorderen. Duidelijk is dat de uitvoering van dit soort plannen pas na het afronden van de **Avifauna** ter hand genomen kunnen worden.

Speciale interessekring

Binnen de vogelwerkgroep zijn inmiddels groepen ontstaan rond bijv. weidevogelbescherming, kerkuilenbescherming en zeetrekwaarnemers. Deze groepen zijn zeer succesvol. Om meer leden in staat te stellen onderwerpen waarin ze geïnteresseerd zijn verder uit te bouwen is het idee geopperd dat de vereniging meerdere kringen opzet rond specifieke onderwerpen. Voor (nieuwe) leden wordt hierdoor een lagere drempel gecreëerd om aan activiteiten deel te nemen. Het bestuur zal initiatief ontplooiën om meer groepen op te zetten.

Financiën

In toenemende mate zullen financiële middelen nodig zijn om de beschermingsfuncties te ondersteunen. Het opzetten van plannen voor verbetering van de leefomgeving van vogels wordt belangrijk zoals eerder gesteld en soortbeschermingsplannen voor bedreigde vogelsoorten zijn niet kosteloos.

Een groter deel van de financiën zal dan ook voor deze zaken moeten worden aangewend. Daarom zal worden overgegaan tot **fondsvorming voor bescherming**. Overwogen wordt de extra bijdrage van jaar tot jaar hiervoor te bestemmen, waarbij duidelijk vooraf aangegeven wordt wat het doel is.

We blijven streven naar een zo laag mogelijke contributie. Wel zal de VWG een beroep op een extra bijdrage voortzetten, om daarmee specifieke fondsvorming mogelijk te maken.

Tot slot

Onze mooie vogel-hobby willen velen graag meer inhoud geven via de Vogelwerkgroep door nieuwe soorten te ontdekken op excursies, of gebieden anders te gaan bekijken of leren te beïnvloeden door er te gaan tellen. Het vogelen krijgt nog meer glans met het uiteindelijk beter beschermen van de leefomgeving van de vogels.

U heeft een hobby met een doel.....

Het bestuur wil graag reacties van u op dit artikel. In de najaarsledenvergadering wordt ook ruimte ingericht om over deze visie van gedachten te wisselen.

*Namens het bestuur,
Coen Looij*